

Nr. 28.
26.
oktbr.

Lög

um

skaðabætur fyrir gæzluvarðhald að ósekju o. fl.

Vjer Christian hinn Niundi, af guðs náð Danmerkur konungur,
Vinda og Gauta, hertogi í Sljesvik, Holtsetalandi, Stórmæri, Þjettmerski,
Láenborg og Aldinborg,

Gjöi um kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og Vjer staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

Þegar sakborinn maður hefur verið hafður í gæzluvarðhaldi, og er því næst látinn laus, án þess að mál sje höfðað, eða hann er sýknaður, þá á hann rjett á að fá bætur, er ákveðnar sjeu af dómáranum, fyrir þá þjáningu, smán og fjártjón, er hann hefur beðið af því, að hann var sviptur frelsi sínu, ef [álíta má, eptir málavöxtum, að hann sje saklaus af glæp þeim, er tilefni gaf til þess, að hann var sviptur frelsi.

Rjett til skaðabóta hefur og sá maður, sem haldið hefur verið í gæzluvarðhaldi, sökum þess að hann hefur verið grunaður um brot, sem á undir hegningarákvæði, er eigi heimilar þyngri refsingu en sekt eða einfalt fangelsi.

2. gr.

Rjettur til skaðabóta fellur niður, ef maður hefur sjálfur með framferði sínu verið þess valdandi, að hann var sviptur frelsi. Þó getur dómárin dæmt honum bætur, er sje tiltölulega minni en gert er ráð fyrir í 1 gr., ef ætla má, að hið ótilhlýðilega framferði hans sje sprottið af hræðslu, fíati eða afsakanlegum misskilningi.

3. gr.

Nú fellur niður sakamálishöfðun gegn manni, og á hann þá kost á að krefjast úrskurðar um skaðabótakröfu sína, og skal sá úrskurður þá uppkveðinn, þegar málinu, að

Autoriseret Oversættelse i Henhold til Lov 18de September 1891.

Lov

Nr. 28.
26de
Oktbr.

om

Erstatning for uforfyldt Baretægtsfængsel m. m.

**Vi Christian den Niende, af Guds Naade Konge til Danmark,
de Benders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken,
Lauenborg og Oldenburg,**

Gøre vittet'rligt: Altinget har vedtaget og Vi ved Bort Samthkke stadfæstet følgende Lov:

§ 1.

Naar Nogen, som er sigtet for en Forbrydelse, har været underkastet Baretægtsfængsel og derefter løslades, uden at Sag anlægges, eller frifindes, har han Krav paa en af Retten fastsat Erstatning for den Lidelse, den Tort og det Formuestab, der er tilføjet ham ved Frihedsberøvelsen, naar det efter Omstændighederne maa antages, at han er uskyldig i den Forbrydelse, der gav Anledning til, at han blev berøvet sin Frihed.

Saadan Erstatning tilkommer ligeledes den, der har været underkastet Baretægtsfængsel paa Grund af Sigtelse for et Forhold, som falder ind under en Straffestemmelse, der ikke hjemler Anvendelse af højere Straf end Fengebod eller simpelt Fængsel.

§ 2.

Den ommeldte Ret til Erstatning bortfalder, naar den paagældende selv ved sit Forhold har givet Anledning til Frihedsberøvelsen. Retten kan dog, naar det ubviste utilbørlige Forhold maa antages at være foranlediget af Frygt, Forvirring eller undskyldelig Misforstaaelse, tilkende en forholdsvis mindre Erstatning end den i § 1 omhandlede.

§ 3.

Sluttes Sagen uden Tiltale imod den paagældende, kan han, hvis han begærer det, fordrø Erstatningskravet afgjort ved en Kendelse, der affiges, naar Sagen for hans

Nr. 28. Því er hann snertir, er lokið. Þó skal amtmanni skýrt frá þessu, svo hann megi gæta hags landsjóðs.

Þegar öðruvísi stendur á, skal koma fram skaðabótakröfu samkvæmt undanfarandi greinum með sjerstakri lögsókn gegn hinu opinbera, að tilstefndum amtmanni og hlutaðeigandi rannsóknardómara, og er sækjanda frjálst að höfða málið, hvort heldur hann vill í hjeradi þar, er hann var sviptur frelsi, eða við landsyfirrjettinn. Málið er gjafsóknarmál fyrir hvorn tveggja málsaðila, og ber málaflutningsmanni þeim, sem skipaður er fyrir hið opinbera, jafnframt að gæta hagsmuna rannsóknardómarans.

Sje sakamáli eða varðhaldsúrskurði sjerstaklega áfrýjað til æðra rjettar, má einnig koma þar fram með skaðabótakröfuna og fá gjört út um hana, og ber þá hinum skipaða sækjanda að gæta hagsmuna rannsóknardómarans og landsjóðs.

Úrskurði óæðra dóms um skaðabótakröfu eptir þessum lögum getur bæði hlutaðeigandi og hið opinbera áfrýjað, þótt eigi nemi áfrýjunarupphæð.

4. gr.

Mál um skaðabætur eptir undanfarandi greinum skal höfða, áður ár er liðið frá því, að hlutaðeigandi hefur fengið vitneskju um þau atríði, er hann byggir kröfu sína á. Nú reynist krafa hans eigi að vera á rökum byggð, og ber þá með dóminum að skylda hann til þess að greiða málskostnaðinn.

5. gr.

Nú hefur maður út tekið hegningu eptir dómi að öllu eða nokkru leyti, og prófast það síðan með fullum rökum, að hann hefur verið dæmdur að ósekju, og á hann þá heimtingu á skaðabótum úr landsjóði fyrir þá þjáningu, smán og fjártjón, er hann hefur beðið.

Skaðabótakröfunni má koma fram í hjeradi, þar sem sakamálið hefur verið höfðað, að til stefndum amtmanni og dómara þeim, er refsidóminn hefur upp kveðið, eða og við landsyfirrjettinn, og eiga að öðru leyti ákvæði þau, sem í 3. gr. eru sett, einnig við þau mál, er hjer ræðir um.

6. gr.

Eptir lát þess, er hlut á að, á það hjóna, er eptir lifir, sókn á því máli, svo og niðjar hins látna.

7. gr.

Skaðabætur eptir lögum þessum skal greiða úr landssjóði, og á hann aptur aðgang að dómáranum, svo framarlega sem hann hefur misbeitt embættisvaldi sínu, gjört sig sekan í hirðuleysi eða öðru ólögmatu framferði.

8. gr.

Ef sakborinn maður er sýknaður eða málið gegn honum er leitt til lykta án þess hann sje dómfelldur, þá skal greiða málskostnað af almannafje, ef um sakamál er að

Vedkommende sluttet, dog at der gives Amtmanden fornøden Underretning, for at han kan varetage Landskassens Tarv. Nr. 28.
26de
Oktbr.

Iøvrigt gøres Krav paa Erstatning i Henhold til de foregaaende Paragrafer gældende under en særegen Sag imod det offentlige, efter Stævning til Amtmanden og vedkommende Forhørsdommer, og staar det Sagsøgeren frit for at anlægge Sagen enten ved Underretten paa det Sted, hvor han blev berøvet sin Frihed, eller umiddelbart ved Landsoverretten. Sagen er for begge Parter beneficeret, og den for det offentlige bestiftede Sagsfører har tillige at varetage Forhørsdommerens Tarv.

Indankes en kriminel Sag eller Fængslingskendelse særskilt for højere Ret, kan Erstatningspørgsmaalet dog ogsaa fremsættes og forlanges afgjort under Appellsagen. Det paaligger i saadant Fald Altor at paase Forhørsdommerens og Landskassens Interesse.

Underordnet Rets Afgørelse af Krav paa Erstatning i Henhold til nærværende Lov kan saavel af den paagældende som af det offentlige appelleres uden Hensyn til summa appellabilis.

§ 4.

Sag om Erstatning i Henhold til de foregaaende Paragrafer maa anlægges inden et Aar, efter at den paagældende er kommen til Kundskab om de Omstændigheder, hvorpaa han støtter sit Krav. Findes dette at være ubegrundet, bør det ved Dommen paalægges ham at udrede Sagens Omkostninger.

§ 5.

Saafrømt det, efter at rogen i Henhold til Dom har udstaaet en Straf eller nogen Del af en saadan, paa behørig Maade afgøres, at han er bleven dømt uden Skyld, har han Krav paa Erstatning af Landskassen for tilføjet Lidelse, Tort og Formuestab.

Saadant Erstatningskrav kan indtales ved den Underret, for hvilken Straffesagen har været anlagt, efter Stævning til Amtmanden og den Dommer, som har idømt Straffen, eller umiddelbart ved Landsoverretten, hvorhos de øvrige i § 3 givne Regler komme til Anvendelse ogsaa paa de heromhandlede Sager.

§ 6.

Efter den paagældendes Død ere hans Egtefælle og Livsarvinger rette Sagsøgere i den Sag.

§ 7.

Erstatning i Henhold til denne Lov udredes af Landskassen, men denne har Regres til den vedkommende Dommer, forsaavidt han derved har gjort sig skyldig i Misbrug af Embedsmyndighed, Skødesløshed eller andet ulovmedholdeligt Forhold.

§ 8.

Naar den sigtede frifindes, eller Sagen iøvrigt endes uden at have ført til hans Domsældelse, blive i offentlige Straffesager Omkostningerne at bære af det offent-

Nr. 28. ræða, nema kostnaðurinn að öilu eða nokkru leyti sje sprottinn af vísvitandi ólög-
26. mætum tilverknaði eða hegðun af hálfu sakbornings.
oktbr.

9. gr.

Lög þessi ná eigi til þeirra sakamála, sem að fullu er lokið áður en þau öðlast gildi.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sjer að hegða.

Gefið á Amalúborg, 26. okt. 1893.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

J. Nellemann.

lige, undtagen forsaavidt de i det hele eller for en Del ere forarsagede ved bevidst rets- Nr. 28.
 stridigt Forhold fra den sigtedes Side. 26de
 Offbr.

§ 9

Denne Lov finder ikke Anvendelse paa de Straffesager, som inden dens Ikraft-
 træden ere endelig sluttede.

Hvorefter alle vedkommende sig have at rette.

Givet paa Amalienborg, den 26de Oktober 1893.

Ministeriet for Fødsel, den 26de Oktober 1893.

J. Nellesmann.

Olafur Halldórsson.